

A. Pascal, Pences (Tanker), 434

Hvad skal mennesket så gøre i denne tilstand? Skal det tvivle på alt? Skal han tvivle på, om han er vågen, om han bliver klemt, eller om han bliver brændt? Skal han tvivle på, om han tvivler? Skal han tvivle på, om han eksisterer? Så langt kan vi ikke gå, og det er en kendsgerning, at der aldrig har eksisteret en ægte skeptiker. Naturen støtter vores svage fornuft og forhindrer den i at rase i denne grad.

Skal han så tværtimod sige, at han bestemt besidder sandheden - han, som, når han presses så lidt, ikke kan vise nogen titel til den og er tvunget til at slippe sit greb?

Hvilken kimære er mennesket da! Hvilken nyhed! Hvilket monster, hvilket kaos, hvilken selvmodsigelse, hvilket vidunder! Dommer over alle ting, jordens imbecile orm; sandhedens vogter, en synke af usikkerhed og fejl; universets stolthed og affald!

Hvem vil løse denne knude? Naturen forvirrer skeptikerne, og fornuften forvirrer dogmatikerne. Hvad vil I så blive til, o mennesker, som forsøger at finde ud af ved jeres naturlige fornuft, hvad der er jeres sande tilstand? I kan ikke undgå en af disse sekter eller holde jer til en af dem.

Vid da, stolte mand, hvilket paradoks du er for dig selv. Ydmyg dig selv, svage fornuft; vær tavs, tåbelige natur; lær, at mennesket uendeligt transcenderer mennesket, og lær af din Mester din sande tilstand, som du er uvidende om. Hør Gud.

For hvis mennesket aldrig havde været fordærvet, ville det i sin uskyld nyde både sandhed og lykke med sikkerhed; og hvis mennesket altid havde været fordærvet, ville det ikke have nogen idé om sandhed eller lyksalighed. Men elendige som vi er, og mere end hvis der ikke var nogen storhed i vores tilstand, har vi en idé om lykke og kan ikke nå den. Vi opfatter et billede af sandheden og besidder kun en løgn. Ude af stand til absolut uvidenhed og sikker viden har vi således åbenlyst været i en grad af fuldkommenhed, som vi ulykkeligvis er faldet fra.

Det er dog en forbløffende ting, at det mysterium, der er længst væk fra vores viden, nemlig det om overførelsen af synd, skulle være et faktum, uden hvilket vi ikke kan have nogen viden om os selv. For det er hævet over enhver tvivl, at der ikke er noget, der chokerer vores fornuft mere end at sige, at det første menneskes synd har gjort dem skyldige, som er så fjernt fra denne kilde, at de ikke synes at kunne deltage i den. Denne overførsel forekommer os ikke blot umulig, den forekommer os også meget uretfærdig. For hvad er mere i modstrid med reglerne for vores elendige retfærdighed end for evigt at fordømme et spædbarn, der ikke har nogen vilje, for en synd, som han synes at have så lidt andel i, at den blev begået seks tusind år, før han eksisterede? Intet fornærmer os mere end denne doktrin, og alligevel er vi uden dette mysterium, det mest uforståelige af alle, uforståelige for os selv. Knuden i vores tilstand tager sine drejninger i denne afgrund, så mennesket er mere ubegribeligt uden dette mysterium, end dette mysterium er ubegribeligt for mennesket.

Derfor ser det ud til, at Gud, der er villig til at gøre vanskeligheden ved vores eksistens uforståelig for os selv, har skjult knuden så højt, eller bedre sagt, så lavt, at vi er helt ude af stand til at nå den; så det ikke er ved vores fornufts stolte anstrengelser, men ved fornuftens enkle underkastelser, at vi virkelig kan kende os selv.

Disse fundament, solidt etableret på religionens ukrænkelige autoritet, får os til at vide, at der er to trossandheder, der er lige sikre: den ene, at mennesket, i skabelsens tilstand eller i nådens tilstand, er hævet over al natur, gjort lig Gud og har del i hans guddommelighed; den anden, at det i fordærvsens og syndens tilstand er faldet fra denne tilstand og gjort lig dyrene.

Disse to påstande er lige sunde og sikre. Skriften erklærer det åbenlyst for os, når den nogle steder siger: *Deliciae meae esse cum filiis hominum.* (Ordsp. 8:31. "Og mine glæder var hos menneskesønnerne.") *Effundam spiritum meum super omnem carnem.* (Joel 2:28. "Jeg vil udgyde min ånd over alt kød.") *Dii estis,* (Sl. 82:6. "I er guder.") etc.; og andre steder, *Omnis caro faenum.* (Es. 40:6. "Alt kød er græs.") *Homo assimilatus est jumentis insipientibus, et similis factus est illis.* (Sl. 49:12, 13. "Han er som dyrene, der går til grunde; denne deres vej er deres dårskab.") *Dixi in corde meo de filiis hominum* (Præd. 3:18. "Jeg sagde i mit hjerte om menneskesønnernes tilstand.").

Heraf fremgår det tydeligt, at mennesket ved nåden er gjort Gud lig og har del i hans guddommelighed, og at det uden nåden er som de vilde dyr.